

01

СКРИВЕНИ ЖИВОТ

ФАЗА	Почетак
МЕТОД	Истраживање предмета
УЗРАСТ	6 – 10

ПОТРЕБНО ЈЕ

Једна провидна тегла испуњена са приближно 100 г здраве земље.

АКТИВНОСТ

Поставите теглу у средину групе и позовите учеснике да погоде колико живих организама живи унутра. Забележите све идеје пре него што откријете да милиони, па чак и милијарде организама могу насељавати тако малу количину земље.

02

ЖИВУЋА МРЕЖА

ФАЗА	Почетак
МЕТОД	Стварање мреже
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Картице са врстама и једно клупко вуне.

АКТИВНОСТ

Сваком учеснику доделите по једну биљку, животињу или гљиву. Почните од једне врсте и повежите учеснике нитима вуне кад год два организма зависе један од другог. Наставите док се у просторији не исплете жива мрежа, а затим позовите све да заједно открију и посматрају везе које су створили.

03

ПУТ МЕДА

ФАЗА	Почетак
МЕТОД	Игра процене
УЗРАСТ	6 – 10

ПОТРЕБНО ЈЕ

Једна провидна тегла меда.

АКТИВНОСТ

Покажите теглу меда и упитајте учеснике на колико је цветова пчела морала да слети да би га произвела. Подстакните их на слободна нагађања пре него што откријете приближан број. Разговарајте, затим, о томе колико је невидљивих интеракција потребно да би настало нешто тако обично као једна кашика меда.

04

КАНДИДАТ ЗА ОПСТАНАК

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Групно истраживање
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

За сваку групу припремите по једну слику или постер који приказује биљку, животињу, гљиву или станиште.

АКТИВНОСТ

Свака група истражује једног кандидата тако што одговара на четири питања: – Шта је то? – Шта га угрожава? – Зашто је важно? – Шта људи могу да учине да га заштите? На крају, групе представљају своја открића осталим учесницима.

05

ШУМСКИ ИНТЕРНЕТ

ФАЗА	Почетак
МЕТОД	Предмет за причу
УЗРАСТ	10 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Комад трулог дрвета, печурка или неки други предмет који показује процес распадања.

АКТИВНОСТ

Поставите предмет у средину групе и позовите учеснике да га пажљиво посматрају. Представите гљиве као природни систем рециклаже и објасните како подземне гљивичне мреже повезују дрвеће и преносе хранљиве материје кроз целу шуму.

06

ИГРА УЛОГА О
БИОДИВЕРЗИТЕТУ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Играње улога
УЗРАСТ	10 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Картице са врстама или стаништима за сваког учесника или групу.

АКТИВНОСТ

Свака група или учесник преузима улогу једне врсте у екосистему. Прикажите како та врста задовољава своје потребе, како ступа у односе са другима и како реагује на промене. Истражите шта се дешава када једна врста нестане или када екосистем изгуби равнотежу. На крају разговарајте о томе шта све то открива о међузависности и отпорности природе.

07

ЖИВА ЗЕМЉА –
МРТВИ ПЕСАК

ФАЗА	Крај
МЕТОД	Поређење
УЗРАСТ	6 – 10

ПОТРЕБНО ЈЕ

Једна тегла са здравом земљом и једна тегла са чистим песком.

АКТИВНОСТ

Поставите обе тегле једну поред друге и упитајте учеснике која може да подржи живот и зашто. Упоредите их и заједно откријте шта чини да један екосистем буде жив.

08

ШЕТЊА КРОЗ
БИОДИВЕРЗИТЕТ

ФАЗА	Крај
МЕТОД	Шетња запажања
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Излазак у природу.

АКТИВНОСТ

Проведите пет минута у тишини истражујући околину. Сваки учесник покушава да примети што више различитих облика живота. Вратите се у групу и поделите своја запажања.

09

ЗАГОВАРАЊЕ ЗА ПРИРОДУ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Играње улога
УЗРАСТ	6 – 10

ПОТРЕБНО ЈЕ

Једна картица са врстом или стаништем за сваког учесника или групу.

АКТИВНОСТ

Сваки учесник или група постаје глас једне врсте или станишта. Сви припремају једноминутни говор у коме објашњавају зашто њихов кандидат заслужује заштиту и представљају га осталима у групи.

10

ОБЕЋАЊЕ ПРИРОДИ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Играње улога
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Папир и оловке за сваког учесника.

АКТИВНОСТ

Сваки учесник размишља о једној малој, али значајној акцији коју може да предузме ради заштите биодиверзитета. То може бити нешто што већ практикује или нешто ново што жели да започне. Сви записују своје обећање на папир, а затим га деле са групом. Заједно направите Зид обећања и фотографишите га као подсетник на своју посвећеност природи.

11

КЛИМА ИЛИ ВРЕМЕ?

ФАЗА	Почетак
МЕТОД	Груписање
УЗРАСТ	6 – 10

ПОТРЕБНО ЈЕ

Два знака: Клима и Време.

АКТИВНОСТ

Прочитајте наглас различите тврдње, као што су: „Јуче је падала киша” или „Лета у Србији су обично врела”. Учесници се померају ка знаку за који мисле да одговара тврдњи. После сваког круга разговарајте о разлици између времена и климе.

12

СТАКЛЕНИК

ФАЗА	Почетак
МЕТОД	Театар
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Ништа.

АКТИВНОСТ

Један учесник постаје Сунце, неколико постају Земља, а неки постају гасови стаклене баште. Сунце шаље замишљену топлоту ка Земљи. Како се више гасова стаклене баште окупља око планете, они спречавају топлоту да изађе. Замрзните слику и разговарајте о томе шта се догодило.

13

CO₂ ПОТЕРА

ФАЗА	Почетак
МЕТОД	Игра кретања
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Зелене и црвене траке.

АКТИВНОСТ

Неки учесници постају молекули угљен-диоксида који покушавају да означе све остале. Дрвеће може да спаси једног играча у исто време тако што га додирне. После једног круга уклоните нека стабла и додајте више CO₂ играча. Упоредите оба искуства.

14

ЕКСТРЕМНЕ
ВРЕМЕНСКЕ ПРИЛИКЕ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Игра кретања
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Картице са различитим временским догађајима.

АКТИВНОСТ

Учесници се слободно крећу по просторији. Када фасилитатор изговори *топлотни талас*, *олуја*, *суша* или *поплава*, сви морају брзо да направе положај тела или малу групну скулптуру која представља тај догађај. После сваког круга разговарајте о томе како екстремне временске прилике утичу на људе, животиње и екосистеме.

15

ВРЕМЕНСКА ЛИНИЈА
КЛИМЕ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Људска временска линија
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Картице са догађајима и конопац.

АКТИВНОСТ

Развучите конопац кроз просторију као временску линију. Учесници добијају картице са природним климатским догађајима и људским активностима и постављају се тамо где мисле да припадају. Заједно истражите како се клима увек мењала и зашто су данашње промене другачије.

16

НЕВИДЉИВА АТМОСФЕРА

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Играње улога
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Ништа.

АКТИВНОСТ

Један учесник постаје Земља, док други представљају сунчеву светлост, гасове стаклене баште и одбијену топлоту. Мењањем својих положаја група ствара различите замрзнуте слике које показују како атмосфера заробљава топлоту. Позовите учеснике да објасне шта примећују пре него што започнете разговор о ефекту стаклене баште.

17

ВОДЕНИ ОТИСАК

ФАЗА	Крај
МЕТОД	Игра процене
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Картице које приказују свакодневне производе.

АКТИВНОСТ

Групе процењују колико је воде потребно за производњу различитих производа као што су фармерке, јабуке или паметни телефони. Поређајте предмете од најмање ка највећој потрошњи и заједно откријте изненађујуће одговоре.

19

КЛИМАТСКЕ СТАТУЕ

ФАЗА	Крај
МЕТОД	Театар „замрзавања”
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Ништа.

АКТИВНОСТ

Мање групе праве неме статуе које приказују или свет погођен климатским променама, или свет у ком људи предузимају позитивне акције. Публика тумачи слику и издваја једну наду која делује као акција коју и сами могу предузети.

18

ТОПЉЕЊЕ ЛЕДА

ФАЗА	Крај
МЕТОД	Скулптура од тела
УЗРАСТ	6 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Ништа.

АКТИВНОСТ

Учесници стоје близу једни других и заједно формирају велики глечер. Фасилитатор најављује пораст температуре и један по један учесник полако иступа. Посматрајте како се глечер мења и размислите шта топљење леда значи за нашу планету.

20

ИЗАБЕРИ СВОЈУ БУДУЋНОСТ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Пут одлучивања
УЗРАСТ	10 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Четири означена угла или знака.

АКТИВНОСТ

Прочитајте свакодневне изборе као што су бицикл или аутомобил, поправка или куповина новог, кратко или дуго туширање. Учесници се померају ка опцији коју би изабрали и објашњавају своју одлуку. Други могу променити свој положај ако их аргументи убеде.

21

ТАЛАС ПЛАСТИКЕ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Физичка симулација
УЗРАСТ	8 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Пластичне кесе, папирне или ткане траке (опционо).

АКТИВНОСТ

Учесници се распоређују и постају „таласи“. У простор се уноси пластични отпад. Док се таласи крећу, пластика се заплиће са учесницима који представљају морске животиње. Након тога разговарајте о томе како се пластично загађење шири и утиче на екосистеме.

22

МОДНА ПИСТА БРЗЕ МОДЕ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Играње улога
УЗРАСТ	10 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Стара одећа или једноставни костимски предмети (опционо).

АКТИВНОСТ

Учесници осмишљавају пренаглашене модне рекламе и модне писте за „брзу моду“. Након тога откривају скривене еколошке и друштвене трошкове иза одеће и разговарају о томе како избори у потрошњи утичу на одрживост.

23

ЛОВЦИ НА МИКРОПЛАСТИКУ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Игра истраживања
УЗРАСТ	8 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Свакодневни производи или сликовне картице истих.

АКТИВНОСТ

Учесници истражују различите производе и покушавају да препознају могуће изворе микропластике или непотребне пластичне амбалаже. Класификују предмете, разговарају о алтернативама и истражују како мале свакодневне одлуке могу смањити загађење пластиком.

24

МИНИСТАРСТВО БУДУЋНОСТИ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Пут одлучивања
УЗРАСТ	10 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Картице са темама *Циљева одрживог развоја* или самостално написане теме.

АКТИВНОСТ

Учесници постају министри задужени за једну тему одрживости. Припремају кратак аргумент којим објашњавају зашто њихово питање заслужује пажњу и финансирање, а затим га представљају „Министарству будућности“. Након тога група разговара о повезаности различитих тема.

25

ЈЕДНА РЕЧ НАС ПОВЕЗУЈЕ

ФАЗА	Крај
МЕТОД	Круг рефлексije
УЗРАСТ	8 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Ништа.

АКТИВНОСТ

Након што су различите теме одрживости истражене, учесници стају у круг. Један за другим деле по једну реч која повезује све теме. Наставите све док се не појави заједничка порука.

26

ЛИНИЈА СТАВОВА

ФАЗА	Почетак
МЕТОД	Позиционирање у простору
УЗРАСТ	10 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Лепљива трака или замишљена линија.

АКТИВНОСТ

Прочитајте изјаве као што су: „Технологија ће решити еколошке проблеме” или „Свако је одговоран за промене”. Учесници се позиционирају дуж линије од „потпуно се слажем” до „уопште се не слажем” и укратко објашњавају свој избор.

27

ЛАНАЦ БРИГЕ

ФАЗА	Крај
МЕТОД	Круг рефлексije
УЗРАСТ	8 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Ништа.

АКТИВНОСТ

Учесници допуњују реченицу: „Брига значи...” Сваки учесник надограђује одговор претходног. На крају, све одговоре повежите са идејом да је одрживост вид бриге – о људима, природи и будућности.

28

МРЕЖА ПОВЕЗАНОСТИ

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Људско умрежавање
УЗРАСТ	8 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Клупко канапа.

АКТИВНОСТ

Учесници представљају по једну тему одрживости (вода, образовање, земљиште, здравље, једнакост, храна итд). Уз помоћ клупка канапа повезују теме које утичу једна на другу, постепено стварајући мрежу. Након тога разговарају о томе шта се дешава када један део мреже ослаби.

29

ПИСМО ИЗ 2050. ГОДИНЕ

ФАЗА	Крај
МЕТОД	Креативно писање
УЗРАСТ	10 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Папир и оловке.

АКТИВНОСТ

Учесници пишу кратку разгледницу из 2050. године. Описују будућност коју прижељкују или ону коју желе да избегну, и деле једну конкретну акцију која је помогла да се та будућност обликује.

30

ЖИВА СКУЛПТУРА

ФАЗА	Главни део
МЕТОД	Театар слика
УЗРАСТ	8 – 14

ПОТРЕБНО ЈЕ

Ништа.

АКТИВНОСТ

У малим групама учесници праве замрзнуте скулптуре које представљају идеје као што су отпад, сарадња, брига, потрошња или будућност. Друге групе тумаче слику пре него што творци објасне своју намеру. Затим се скулптура претвара у одрживу алтернативу.

